

УЧЕБНА ПРОГРАМА

„ПЪТЕВОДИТЕЛ НА УЧИТЕЛЯ В УСЛОВИЯТА НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА РЕФОРМА“

ЦЕЛЕВА ГРУПА: Учители в начален, прогимназиален и гимназиален етап, директори и заместник-директори.

АНОТАЦИЯ

Програмата съдържа три образователни модула за подкрепа професионалното развитие на педагогическите специалисти в условията на образователната реформа. Обучението следва логиката на изпълнение на трудовите задължения на учителите в посока осъществяване на методическите им функции в образователния процес /модул 1/, оценяването на резултатите от ученето на учениците /модул 2/ и целият цикъл от трудово-правни норми – от кандидатстване и постъпване на работа, през изпълнение на трудовите им задължения до прекратяването на трудовото правоотношение. Всеки един от тях може да бъде предпочетен и като самостоятелно обучение, независимо от останалите. Чрез предлагания курс се създават условия за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти с цел организационна и методическа подкрепа /модул 1 и 2/, професионално усъвършенстване и кариерно развитие /модул 3/. Насърчава се новаторството, споделянето на добри практики и стремежът към иновации. Работи се в интерактивна образователна среда с активното използване на нови образователни ресурси и специализирани образователни софтуери.

МОДУЛ I:

„АДМИНИСТРАТИВНИ АСПЕКТИ НА МЕТОДИКАТА“

Обучението е истинско предизвикателство в хода на образователната реформа поради ясната ѝ цел – *да съчетае функциите на педагогическите специалисти, ясно регламентирани в чл. 2 от стандарта за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти и да намери разумен баланс между свободата на преподаване, организирането и управлението на образователния процес и изготвянето на авторски учебни програми по разширена*

подготовка чрез новите методически подходи за овладяване на ключовите компетентности съгласно чл. 77 от ЗПУО.

Административните аспекти на методика изграждат процесуалната страна на технологията на обучение и оформят облика ѝ в условията на новата образователна реформа. Обвързани са с изискванията към професионалните компетентности на учителя в посока начина на преподаване в нова среда, с нови образователни цели и нови стандарти. В най-общ план те са регламентирани както в професионалния профил, така и в атестационната карта за предстоящото атестиране на българския учител. Те не дублират административните компетентности на учителя, разписани в профила като познаване и прилагане на нормативната уредба, необходима за професионалното изпълнение на задълженията му.

Чрез различни подходи в курса се поставят няколко основни акцента:

1. Върху педагогическите компетентности, свързани с планиране, преподаване, оценяване и управление на класа.

Ориентацията е към изграждане на умения за:

- **Планиране** на образователния процес при отчитане на възрастовите, индивидуалните особености и специални образователни потребности на децата и учениците, както и на възможностите за развитието им.
- **Целеполагане** – да планират *предварително* ясно и точно формулирани цели, които във висока степен са адекватни на възможностите и потребностите на учениците.
- **Операционализиране на целите** според особеностите на учебния материал, мястото на урока в системата от уроци по темата, нивото на подготовка на класа, потребностите на учениците;

2. Организиране и управление на образователния процес:

- **Предлагат се стратегии и методи на преподаване** за подобряване образователните резултати на учениците в резултат на успешно прилагане на съвременни педагогически технологии.
- **Дават се методически насоки за:**
 - ясно и методически обосновано структуриране на урока,
 - осъвременяване и актуализиране на учебното съдържание,

- прилагането на разнообразни средства за обучение: задачи с различен характер, образци, инструкции, алгоритми, схеми, модели, смислово съдържателни вербални ориентири, опорни текстове, планове, илюстративна нагледност, информационни източници;
- използването на съвременни информационни и комуникационни технологии в обучението;
- уменията за презентирание;
- комуникативни вербални и невербални умения, способстващи да ангажират вниманието на учениците.
- Акцентираща се върху следващата стъпка - обобщаването на постъпилите разсъждения и **търсенето на обратна връзка** от тях, която определя последващата стратегия и конструкция на изложението.

Участниците се провокират да **споделят положителен опит**, с който се цели предизвикване на интерес и мотивация на участниците в обучението.

3. Оценяване напредъка на децата или на учениците и на степента на усвояване на предвидените компетентности, насърчаване на постиженията или оказване на необходимата подкрепа и съдействие за пълноценното им интегриране в образователната и социалната среда, съобразно специфичните им потребности;

4. Сътрудничество и екипна работа с други педагогическите специалисти. Акцентираща се и на взаимодействието с други институции и организации за осъществяване на подкрепа за личностно развитие на децата или на учениците, осъществяване елементи на възпитаваща дейност в духа на общочовешки ценности, хуманизъм и демократизъм и създаване атмосфера на доверие и толерантност.

5. Обсъждат се модели за **контролиране и отчитане участието на децата или на учениците** в образователния процес, доказали своята ефективност в педагогическата практика.

6. Обсъжда се **отговорност за живота и здравето на децата и учениците**, с които работят както по време на образователния процес в педагогическа ситуация или в учебен час, така и по време на организирания от тях допълнителни дейности или занимания по интереси;

7. Запознават се с изискванията за водене на задължителната училищна документация съгласно стандарта за информация и документите.

МОДУЛ II:

„ОЦЕНЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО НА УЧЕНИЦИТЕ“

Модулът е своеобразна продължение на предходния, тъй като се явява завършващ етап в хода на обучението на учениците.

Настоящото обучение има двупосочен характер:

- От една страна акцентира върху доцимологията като наука, която изяснява системата и формите на изпитите и изпитването, начините за оценяване на знанията, проявите на субективизъм на изпитващия при оценяването, а също и възможностите, които могат да осигурят по-голяма обективност на оценката.
- От друга страна то дава отговор на редица въпроси, свързани с новите аспекти на стандарта за оценяване в контекста на научните подходи и средства за оценяване. Разглежда се оценяването като стъпка към качеството на образованието.

Обучението включва основни познания за научните подходи и средства при оценяването, подготовката за оценяване, изискванията и подходите в оценяването. Анализира се таксономията на Блум с компетентностите, проявите и средствата за оценяване. Акцентът е върху средствата за оценяване и най-често допусканите грешки при всеки един от тях. Дават се примери за различните подходи и се разкриват конкретните възможности за приложението им при различните учебни предмети.

Прави се пълен анализ на НАРЕДБА № 11 от 01.09.2016 г. за оценяване на резултатите от обучението на учениците.

В обучението се дава се приоритет на основните компоненти, видовете и формите на оценяване на резултатите от обучението на учениците. Разглеждат се условията и реда за организацията и провеждането на оценяването на резултатите от обучението на учениците. Обръща се специално внимание на формата, учебните предмети, условията и реда за организацията и провеждането на националните външни оценявания. Разискват се условията и реда за организацията и провеждането на държавните зрелостни изпити и формирането на общия успех в дипломата за средно образование.

Анонсират се и условията и редът за признаване на завършени периоди на училищно обучение, степените на образование и професионална квалификация.

МОДУЛ III „ТРУДОВО-ПРАВЕН НАРЪЧНИК НА УЧИТЕЛЯ“

С модулното обучение се обхващат трудовите правоотношения между работниците и работодателите в случая – директорите и педагогическите специалисти в хода на цялата им трудова кариера – от възникването – до прекратяването на трудовото правоотношение. Чрез познаването на действащото законодателство участниците в трудовия процес допускат по-малко грешки, което води до по-добър микроклимат и хармония в работната атмосфера.

Материалите са обособени в 3 части със следното съдържание:

ЧАСТ 1 - КАНДАДАТСТВАНЕ И ЗАПОЧВАНЕ НА РАБОТА

- Разглеждат се **необходимите документи** за кандидатстване за работа и сключване на трудов договор съгласно Наредба № 4 от 11.05.1993 г. за документите, които са необходими за сключване на трудов договор
- **Кой може да бъде учител?** Анализират се текстовете по чл. Чл. 215. (1) от ЗПУО, Наредбата за държавните изисквания за придобиване на професионална квалификация „учител“, /приета с постановление на МС, предстои обнародване в ДВ/ и НАРЕДБА № 12 за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти;
- **Възникване на трудовото правоотношение.**- Кодекса на труда,
- **Видове трудови договори.** КТ
- **Превръщане на срочен трудов договор в постоянен.** КТ

ЧАСТ 2– ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ТРУДОВИТЕ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

- Задължения на учителя като участник в трудовото правоотношение. Кодекс на труда, ЗПУО, Наредба 12 за СПРУДДПС.
- Права и задължения на учителя - Кодекс на труда, ЗПУО, Наредба 12;
- Какво се промени в статута на учителя с образователната реформа и с приемането на новия закон? Сравнителен анализ на отменената и нова нормативна уредба.

- Права на хора с намалена работоспособност след решение на ТЕЛК.
- Допълнителен труд. Изменение на трудовото правоотношение.
- Платен годишен отпуск.

ЧАСТ 3 – ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ТРУДОВОТО ПРАВООТНОШЕНИЕ. ПОСЛЕДСТВИЯ

- Общи положения при прекратяване на трудовото правоотношение.
- Прекратяване на трудовия договор поради липса на качества.
- Трудова дисциплина.
- Дисциплинарна отговорност.
- Дисциплинарни наказания.
- Обжалване на наказание.
- Закрила при уволнение.

Информацията в материалите е изцяло подчинена на текстове от действащото законодателство, както и на такива, които са в хода на протичащата образователна реформа.

ОСНОВНА ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА:

Чрез модул 1 да се съчетаят функциите на педагогическите специалисти, регламентирани в чл. 2 от НАРЕДБА № 12 от 01.09.2016 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти Обн. - ДВ, бр. 75 от 27.09.2016 г., в сила от 27.09.2016 г. Издадена от министъра на образованието и науката и да намери разумен баланс между свободата на преподаване, организирането и управлението на образователния процес и изготвянето на авторски учебни програми по разширена подготовка чрез новите методически подходи за овладяване на ключовите компетентности съгласно чл. 77 от ЗПУО.

Чрез модул 2 участниците да усвоят подходящи методи, средства и подходи (в т.ч. и иновативни) за установяване и измерване на постигнатите резултати от обучението, да

бъдат подготвени в организиране провеждането на вътрешно и външно оценяване, включително и на изпити, както и да направят паралел между старите и нови нормативни актове за процеса на оценяване.

Да се формират умения за осигуряване обективна и навременна информация за индивидуалното развитие и за постигнатите резултати от детето/ученика и определянето на мерки за допълнителна подкрепа, консултиране и коригиране, чрез конструктивно използване на обратната връзка.

Изграждане на умения у децата/учениците за самооценка, самокритичност и самоусъвършенстване.

Чрез модул 3 се цели да се консултират участниците в целевата група по някои от основните им права и задължения на педагогическите специалисти, като няма претенции да бъде повече от елементарен юридически съветник. Ако участниците имат затруднения с упражняването на тези основни права и задължения или случаите са е по-сложни, получават съвети за своевременно консултиране с адвокат.

МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ – за трите модула.

В модул 1 и 2 в интерактивен формат, съчетаващ *лекционна част с мултимедийни демонстрации*

Посредством *диалог и практически задачи* с конкретни указания, се поставят за решаване най-горещите теми от ежедневието на директора и заместник-директорите на образователна институция.

Чрез средствата на информационните технологии, се акцентира се на *евристичните и изследователски методи* за постигане на съзнателно творческо мислене за развитие на нови идеи.

В модул 3 се използват най-вече *класическите методи*:

1. *Еволюция* – като метод на постепенното усъвършенстване, в който участниците се запознават с философията на новите образователни промени, потребността от реформата в образованието и еволюцията най-вече в управленското мислене и поведение.

2. *Синтез*. С този метод постъпилите по време на обучението две или повече идеи от участниците, се комбинират в нова идея, която трябва да бъде осмислена с оглед практическата ѝ приложимост в реална образователна среда.

3. *Повторно прилагане*. При него се поглежда към старите подходи в управлението на образователните институции по нов начин. Забравят се етикетите, догмите, предразсъдъците и се търси как промените, ностъпващи с новите законодателни инициативи могат да бъдат приложени повторно и в последствие да се мултиплицират.

Под формата на *дискусия* се споделят добри практики, доказали своята ефективност в организирането и управлението на качествен образователен процес.

След използването на „*Мозъчната атака*“ за генериране на нови идеи, на база „добрите практики“, участниците от професионалната група „директори“ достигнат до вътрешната убеденост за промяна и биват активирани от учителя чрез метода „*Синектика*“ към творческа дейност и следващи „атаки“ за натрупването на опит в решаването на конкретни практически задачи от ежедневието на директора, които произтичат от реални проблеми в неработещи механизми на стари или нови законодателни текстове.

Използва се и *LSP* като нов метод за оценка на потребности от обучение и за оценка на резултатите от предложените учебни програми.

4. ИНДИКАТОРИ ЗА ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

Общи:

- Брой участници в обучението;
- Брой образователни институции, заявили участие;

Специфични:

Тестове за обратна връзка във връзка с получените компетентности:

- Брой и % участници, успешно попълнили тестовете за оценка, в т.ч. и % попълнили теста със 100 % верни отговори;
- До 90 % верни отговори;

- До 70 % верни отговори;
- До 60%;
- Под 60%.
- Други.....

Анализ на качеството на проведеното обучение във връзка със:

- Значимостта на предложената методика за обучение;
- Качество на предоставените материали на участниците;
- Удовлетвореност от представянето на обучителите и работата им по време на обучението и продължаващата квалификация...;
- Удовлетвореност от логистиката – условия на настаняване, храна и т.н.
- Брой и % на оценките за качество на проведеното обучение

**5. МАТЕРИАЛНО-ТЕХНИЧЕСКИ И ИНФОРМАЦИОННИ РЕСУРСИ,
СПЕЦИФИЧНИ ЗА ПРОГРАМАТА:**

Мултимедийни презентации, набор от тестове, компютърна, мултимедия, флипчарт, бяла дъска, папка с материали- модели, набор от нормативни актове, он-лайн информационни ресурси за дистанционното обучение.

6. СЪОТНОШЕНИЕ МЕЖДУ ТЕОРЕТИЧНА И ПРАКТИЧЕСКА ЧАСТ:

Балансирано разпределение на теоретичната, практико-приложната и дискуссионната част

В присъствените часове -/3:1:1/;

В дистанционните - /1:3:1/

7. КОМПЕТЕНТНОСТИ, КОИТО ЩЕ БЪДАТ ПРИДОБИТИ:

Ще бъдат придобити:

- Педагогически компетентности;
- Компетенции за личностно усъвършенстване;
- Административни;
- Организационни;

8. ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ:

ЧАСТИЧНО ПРИСЪСТВЕНА.

9. ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ОБУЧЕНИЕТО:

48 часа, като всеки модул може да бъде избран като самостоятелно обучение по 16 часа, независимо от останалите.

10. БРОЙ КВАЛИФИКАЦИОННИ КРЕДИТИ:

3 кредита – общо за цялата програма, по един за всеки модул.

11. НАЧИН НА ЗАВЪРШВАНЕ НА ОБУЧЕНИЕТО:

Провежда се тест за оценка и обратна връзка, а в дистанционен формат след допълнителни консултации се изготвя проект по индивидуално възложени задачи.

Участниците получават папка с материали и магнитен носител с указания, примерни формуляри и допълнителни статии, монографии и нормативни текстове, свързани с конкретната тематика и сертификат за участие в обучението.

Автор на програмата и обучител: д-р Лилия Стоянова